

Prosinec 2017

ALITER

nástroj pro vnitřní transformaci sociálních služeb

PODPOŘIL

Kraj Vysocina

Závěrečná zpráva o průběhu projektu v roce 2017

Na fotografii: Účastníci ALITERU si připravují pracovní pomůcku pro zjišťování vidění barev a tvarů u klientů.

ALITER 2017

ZAŠKOLENÍ SOCIÁLNÍCH PRACOVNÍKŮ V TASOVĚ

Během roku 2017 probíhala každý měsíc vzdělávací setkání v Mezinárodním centru ATM v Tasově. Pracovníci jednotlivých zařízení byli zaškolováni v metodě poznávání tvořivých možností člověka skrze lidské smysly.

NOVÁ FORMA PRÁCE S KLIENTY

Snahou lektorů ALITERU bylo představit nový model pohledu na klienty jednotlivých zařízení a inspirovat pracovníky k porozumění proč se některé činnosti s někým dají dělat a s někým ne, proč dochází ke vzájemnému neporozumění si při zadání v rámci aktivizačních činností, proč některé činnosti vedou klienta do apatie a proč jiné jeho ducha pozvedají.

PRAKTICKÉ ZAŠKOLENÍ DO TECHNIK PRÁCE

Tento vzdělávací model byl ještě podpořen praktickou inspirací, kterou měli pracovníci využít přímo se svými klienty. Následné spolutvoření klientů a sociálního pracovníka potom bylo hlavním zdrojem ověření si získaných teoretických znalostí v praxi. Výsledky tohoto tvoření a s tím i otázky ať už teoretické či praktické, které se během jejich spolutvoření objevily, byly vždy při dalším setkání v Tasově konzultovány a konfrontovány i s dalšími zkušenostmi jiných účastníků.

VÝSTUPY PROJEKTU

Ideou ALITERU je take dlouhodobá společná práce klientů a vedoucího pracovníka na zvoleném příběhu, který inspiruje účastníky ke komunikaci a tvoření. V roce 2017 byl vybrán příběh na téma "moře", který volně navazoval na téma minulého roku "námořníci". Vytvořené práce se stávají součástí velkého příběhu, který se postupně tvoří. Jsou také využity pro výzdobu pracovních prostor nebo domků, ve kterých klienti žijí.

Vytváří si tím tak svět, který vyrostl z jejich fantazie.

rok 2017 - účastníci ALITERU

Domov bez zámku Andrea Jansová (stacionář)

Náměšť nad Oslavou (+ pracovní skupina 5 klientů)

Pavla Staňková-Kazdová

(+ pracovní skupina 5 klientů)

Domov Kamélie Křižanov Lenka Kružíková (DZR Kadolec)

(+ pracovní skupina 3 klientů)

Domov pro seniory Manželů Eva Pospíšilová

Curieových Třebíč (+ pracovní skupina 6-8 klientů)

lektori ALITERU

Vedoucí projektu: Štěpán Axman

Školitel vzdělávacích seminářů : Ing.arch. Tereza Axmanová

Lektor a dokumentarista: Bc. Jiří Blatný

Výuka modelování velkoformátových prací, které slouží jako inspirační základna pro následné tvoření s klienty. Výsledné společné dílo můžete vidět na další straně.

PŘEHLED JEDNOTLIVÝCH TECHNIK, SE KTERÝMI SE PRACOVNÍCI I KLIENTI V ALITERU PRAKTICKY SEZNÁMILI

- VÝROBA POMŮCEK PRO ZJIŠŤOVÁNÍ VIDĚNÍ BAREV A TVARŮ U KLIENTŮ
- VÝROBA ZVUKOVÝCH OBRÁZKŮ
- TISKÁTKOVÉ KOLÁŽE
- MODELOVÁNÍ NA ŠABLONY
- PRÁCE SE SKLENĚNOU DRTÍ
- MODELOVÁNÍ SPOLEČNÉ VELKOFORMÁTOVÉ PRÁCE
- KAŠÍROVÁNÍ - PŘÍPRAVA PRACOVNÍ PLOCHY PRO KLIENTY
- PRÁCE S BARVAMI - NATÍRÁNÍ S VELKÝMI ŠTĚTCI
- NÝTOVÁNÍ - VÝROBA JEDNODUCHÝCH POHYBLIVÝCH OBRÁZKŮ

HLAVNÍ PRINCIPY VYUŽITÉ V ALITERU

NOVÉ FORMY POZNATKŮ A ROZVOJ KOMUNIKAČNÍ TVOŘIVOSTI

Jedním ze základních principů ALITERU je poskytnout sociálním pracovníkům nové zdroje informací, které mohou účelně využít ve své práci. Často se jedná o lidi s dobrým srdcem, kteří však nemají dostatečné informace k tomu, aby mohli své klienty dále rozvíjet a motivovat. ALITER propojuje znalosti z praxe, pedagogiky, psychologie, sociologie, vědecké poznatky posledních let a v neposlední řadě jednoduché tvořivé řemeslné postupy, které slouží jako komunikační prostředek mezi klientem a pracovníkem.

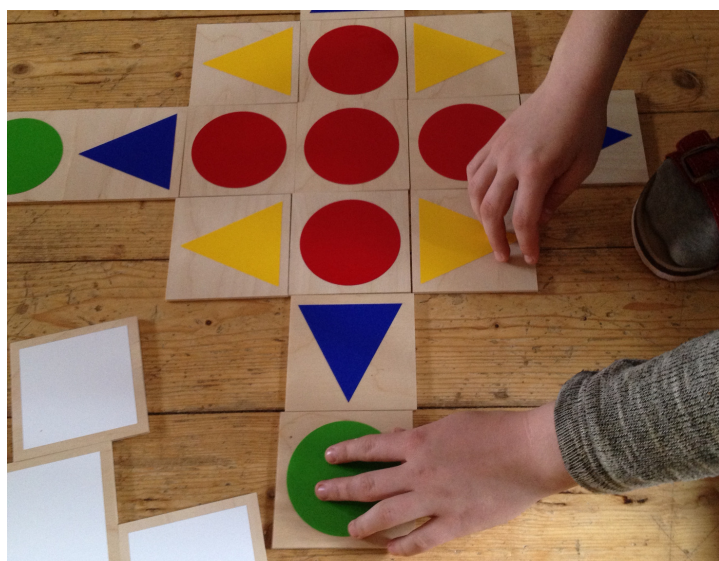
POZNÁVÁNÍ SKRZE VLASTNÍ SMYSLY

K tomu, abychom rozpoznali působení smyslů u jiných lidí, je nutné jejich poznání u nás samotných. Proto nauku o smyslech učíme sociální pracovníky nikoliv klienty. Výuka ALITERU se opírá o 12 smyslů. 5 základních smyslů je rozšířeno o další, díky kterým se smyslové vnímání otevírá do více rovin. Snahou je podnítit sociální pracovníky, aby přemýšleli o klientech z jiných úhlů pohledů a hledali nové přístupy, pokud ty dosavadní nestačí.

PRAKTICKÁ INSPIRACE A DŮRAZ NA VLASTNÍ ZKUŠENOST

V ALITERU klademe důraz na praktické využívání tvořivého potenciálu sociálních pracovníků i klientů. Znamená to rovněž ujasnit si CO chci s klienty dělat a JAKÝM ZPŮSOBEM a tyto poznatky využít při zvoleném dlouhodobém motivačním příběhu. [V roce 2017 to byl příběh - MOŘE.](#)

Tato didaktická pomůcka je sadou složenou z 30 dřevěných čtverců, na které jsou nalepeny základní tvary v různých barvách. Ty se mohou různými způsoby skládat k sobě, nebo mohou být využity jako jednoduché pexeso, kde je úkolem najít dva stejné tvary nebo stejné barvy. Každý pracovník si vyrobil tuto pomůcku pro svou pracovní skupinu klientů a ověřoval získané inspirační poznatky v praxi.

ZRAK

Barvy a tvary.

- Vnímání barev.
- Tvary a tvarová paměť.
- Rozvoj myšlení skrze to co vidíme.

Praktický úkol:

Vytvoření didaktické pomůcky, díky které můžeme zjistit, zda klient vnímá tvary a barvy, zda je dokáže vidět nebo pojmenovat. Může sloužit také jako předloha pro kreslení základních tvarů nebo pro komunikaci ohledně barev, pokud klient barvy neumí pojmenovat.

Material: nařezaná překližka, folie vyřezané do základních geometrických tvarů, karton

Výsledné práce klientů - zvukové obrázky, které pohybem navozují šumění a vlnobití moře. Uvnitř krabice jsou rýžová zrnka nebo obilí.

SLUCH

- Vidění (neustálá plnost) x slyšení (prázdnota vyplněná zvuky)
- Zvuková motivace pro probuzení zájmu klientů o tvořivou činnost
- Zdroje vlastních zvuků pro aktivizaci klientů

Praktický úkol:

Tvorba zvukového obrázku, díky kterému se ozve hlas moře. Každý klient si vyrobí svůj zvukový obrázek a s ním pak dělá zvuky klidného nebo rozbouřeného moře. Pracuje se s jednotlivci i se skupinou.

Material: krabice (ideálně na pizzu), kreslicí karton, vodové nebo temperové barvy, rýže, zrní, lepidlo

Někteří klienti mají problém s kreslením. Kresba tužkou je pro ně příliš "jemná" a nebo je "pomalá" k vyjádření jejich rychlého projevu. Proto doporučujeme sociálním pracovníkům využívat s klienty jednoduchá velká tiskátka, která jsou pro většinu klientů zajímavější. Kreslení pak může být doplňkovou částí práce a není již tak náročné.

SMYSL PRO ŘEČ

Řeč umožňuje plynule vyjadřovat posun ve vývoji lidských představ.

- Schopnost mluvit.
- Zvukové napodobování řeči.
- Schopnost vnímat řeč.

Praktický úkol:

1. Vyjádření situace bez mluvení s využitím komunikačního kreslení.
2. Vysvětlení jednoduchého postupu pro vytváření velkoformátových tiskátek pro ty klienty, kteří neradi kreslí.

Material: připravené dřevěné špalíky, pryž, pěnové podložky, lepidlo, barva na tisk

SMYSL PRO CHUŤ

- Chuť je strážce toho co přijímáme do sebe.
- Chutná x nechutná.
- Jídlo a vnímání chutí - intimní záležitost.
Objasnění projevů nerovnováhy (jako např. neukojitelná žravost, ztráta intimity, ...).

Praktický úkol:

Modelování ryb (inspirace vánoční kapr)
pomocí vlastní či připravené předkreslené šablony.

Pro sociální pracovníky také výuka využití skla při výpalu a vysvětlení technologických zásad pro práci s výplňovým sklem při modelování i výpalu.

Material:

papíry, tužky, fixy, hlína, barevné sklo - skleněná drť, brusný papír

SMYSL PRO TEPLU

- Absence tepla = strnulost
- Tepla podněcuje naši aktivitu
- Tepla - energie - en ergeo ("jsem činný")

Praktický úkol:

Vysvětlení principu jednoduchého kaširování ploch i volných objektů. Sociální pracovníci se učili kaširovat základní příběhovou plochu - moře, vodu. Svým klientům tak připravili inspiraci a oni pak udělali menší kaširované části (například ostrovy, sopky, lodě, ...), které jsou součástí příběhu. Tyto objekty potom následně sami barvili temperovými barvami a velkými štětci.

Material: karton, noviny, lepidlo, barvy, štětce

SMYSL PRO ČICH

- Čich jako bezhraniční smysl
- Instinktivní vnímání - čichové vjemy
- Osobní hygiena

Praktický úkol:

Barvení šablon lodí, spíše způsobem natírání s velkými štětci, nežli přesného malování nebo kreslení. Volný projev, volnost ruky při natírání, učení se míchání barev.

Zkušenější klienti barvili kašírováním vytvořené prvky příběhu - ostrovy a skály.

Material: karton, nůžky, vodové a temperové barvy, krycí barvy vodou ředitelné, štětce velké

OSOBNÍ KONZULTACE

- Konzultace s pracovníky nad přístupy ke klientům v rámci aliterního tvoření.
- Supervize v jednotlivých zařízeních, seznámení se s klienty, kteří jsou v ALITERU.
- Konzultace jednotlivých úkolů se záměrem směřování ke společnému výsledku.

PROFESNÍ SDÍLENÍ

Velkým pozitivem ALITERU byla také skutečnost, že pracovníci-účastníci projektu z různých zařízení mohli během roku sledovat také práci svých kolegů. Každý z účastníků - sociálních pracovníků mohl v jednotlivých úkolech hledat svůj individuální přístup, pokud si ho obhájí a dojde k výsledku, který byl v rámci úkolu požadován. Tím se rozvíjela i kreativita pracovníků, aby našli způsob jak pracovat se svou pracovní aliterní skupinou klientů.

NÁZOROVÁ OTEVŘENOST A DŮVĚRA

Názorová otevřenost a vzájemná důvěra byla také důležitým aspektem ALITERU. Na začátku každý z pracovníků vytvořil krátké představení své skupiny klientů, které jsme potom při supervizích v jednotlivých zařízeních mohli také vidět přímo v jejich prostředí.

VYHODNOCENÍ ZÍSKANÝCH ZKUŠENOSTÍ

Na konci projektu jednotliví účastníci - sociální pracovníci z různých zařízení anonymně vyplnili dotazníky týkající se výstupů ALITERU. Tyto dotazníky jsou součástí závěrečné zprávy.

VYTVOŘENÍ OSOBNOSTNÍHO PROFILU

CESTA K OSOBNOSTNÍMU PROFILU KLIENTA

Cílem projektu ALITER je nejen zaškolení sociálních pracovníků a klientů do nových cest uplatnění tvořivosti pro komunikaci a osobnostní růst, ale také nacházení nových možností vzájemného porozumění. Vyústěním této snahy je tzv. OSOBNOSTNÍ PROFIL KLIENTA. Profil je vlastně osobní knihou, která charakterizuje klienta v rámci jeho tvořivých schopností, které byly zachyceny v reálných situacích při aliterním tvoření v rozpětí jednoho roku. Osobnostní profil má sloužit k tomu, aby se klient sám mohl představit beze slov, Představit sebe, na čem pracoval či nepracoval. Co ho baví či nebaví a co je pro něj zajímavou činností. Sociálním pracovníkům dá vytvořený profil rychlejší vhled do osobnosti klienta. Mohou pochopit souvztažnosti nebo také limity, které klient dlouhodobě vykazuje.

HLEDÁNÍ FORMY OSOBNOSTNÍHO PROFILU KLIENTA

Forma, která byla v aliterním tvoření ověřena, se zdá časově náročná, ale je tou nejpoctivější cestou. Z našich zkušeností vyplývá, že sociální pracovník přímo pracující s klientem je natolik zaměstnán a pohlcen, že si stěžejší dokáže udělat potřebný odstup k tomu, aby vytvořil osobnostní album klienta bez osobního zabarvení. Nejlepší ověřenou cestou je spolupráce sociálního pracovníka pracujícího s klientem a člověka, který osobnostní album vytváří. Naší snahou je najít ještě větší zjednodušení celého procesu vzniku osobnostního alba i pro ty klienty, kteří nejsou přímo v aliterních skupinách.

ZAJÍMAVÉ SOUVISLOSTI PROJEKTU

ZAPOJENÍ DALŠÍCH KLIENTŮ

V rámci aliterního tvoření se někteří klienti velmi živě a kreativně zapojovali do jednotlivých úkolů. Jejich nadšení bylo až "nakažlivé", a to přesně v tom nejlepším smyslu. Svým přístupem vyvolali v ostatních klientech zvědavost a touhu zkusit si to taky. Což je ta nejlepší cesta k rozvoji v osobní rovině.

Tento příklad je z Kadolce, kde klientka z druhé části domku chodila nakukovat, co tam kluci dělají. Pak jednoho dne povzbuzena paní Kružíkovou - sociální pracovnící v Aliteru, si také sama něco z aliterního tvoření vyzkoušela.

Tento případ není ojedinělý. Ale protože se zde stal u klientky, která se jinak velmi těžce zapojuje do různých tvořivých aktivit, byl pro nás podnětný.

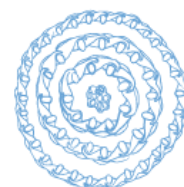
PODĚKOVÁNÍ

Naše poděkování za spolupráci na projektu ALITER patří především sociálním pracovníkům, kteří do tohoto projektu vstoupili, všem zapojeným klientům, také ředitelům a ředitelkám jednotlivých institucí, kteří tento projekt shledali přínosným a také zástupcům sociálního odboru Kraje Vysočina, kteří vznik tohoto projektu podpořili.

PODPOŘIL

Kraj Vysočina

ALITERRA
místo inspirace

Realizátor projektu: ALITERRA, z.ú., Tasov 3, Tasov 675 79, www.slepisi.eu